

Lietuvos Respublikos finansų ministrei
Gintarei Skaistei

2021-01-15 Nr. S.

DĖL PASIŪLYMŲ LRV PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANUI

Lietuvos pramonininkų konfederacijos (LPK) bendruomenės vardu noriu pasveikinti Jus ir Jūsų komandą pradėjus darbą aštuonioliktoje LR Vyriausybėje.

LPK daugelį metų glaudžiai bendradarbiauja su Finansų ministerija, teikdama siūlymus finansų, mokesčių politikos bei administravimo klausimais ir kitais ministerijos kuruojamose srityse svarbiais pramonei ir verslui klausimais. Suprasdami, jog tik bendras veikimas bei dialogas gali užtikrinti iškeltų valstybinių tikslų įgyvendinimą, tikime, jog mūsų partnerystė ir konstruktyvus dialogas bus vystomas ir plečiamas.

Siekdama prisidėti prie būtinos ekonomikos transformacijos ir esamų sektorių problemų sprendimo, gerinti verslo sąlygas bei formuoti palankią investicinę aplinką, LPK teikia pasiūlymus Vyriausybės 2020-2024 metų programos įgyvendinimo priemonių planui (finansų ir mokesčių srityse):

1. **Užtikrinti verslo įmonių prieigą prie finansų:** prieigą prie privačių, draudimo, rizikos kapitalo ar privačių pensijų fondų, Europos investicijų banko, Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko bei leidžiant žaliąsias obligacijas. Taip pat **padidinti įmonėms finansavimo galimybes**, mažinant nustatytus finansavimo reikalavimus ir esamas dideles finansavimo gavimo sąnaudas (palūkanų normas, garantijų mokesčius, administracines sąnaudas).
2. **Užtikrinti prognozuojamą mokesčių sistemą** – tai viena esminių sąlygų investicijų pritraukimui ir verslo plėtrai. Keičiant mokesstinę aplinką ar sistemą, atlikti poveikio vertinimą. Mokesčių pakeitimų įsigaliojimui būtina nustatyti ne trumpesnę nei 12 mėn. laikotarpį, įvertinti pakeitimų pasekmes verslo konkurencingumui, neužkraunant verslui papildomos finansinės naštos. Išlaikyti ir remti konkurencingumo gerinimo kryptį, užtikrinant, kad mokesčiai ir rinkliavos būtų konkurencingi, lyginant su kaimyninėmis valstybėmis. Atsisakyti diferencijuoto sektorių apmokestinimo, o išimties (tiek lengvatos, tiek progresiniai tarifai) turi būti taikomi visiems sektoriams vienodai. Siūlome grįžti prie 15 proc. pelno mokesčio tarifo visiems sektoriams, ateityje vengiant diferencijuotų sektorių pelno mokesčio tarifų. Nedelsiant sugrąžinti buvusį 27 proc. gyventojų pajamų, viršijančių „Sodros“ lubas, mokesčio tarifą.
3. **Laipsniškai mažinti darbo jėgos apmokestinimą**, didinant NPD iki MMA lygio bei mažinant SODROS įmokų lubas. Suvienodinti SODROS įmokų-išmokų santykį, kadangi aukštus atlyginimus gaunantiems ir sąžiningai mokesčius mokantiems asmenims išmokų

lubos yra ypatingai demoralizuojantis veiksnys. Tyrimai rodo, kad SODROS lubų kartelės mažinimas skatina tiesiogines užsienio investicijas ir didina privatų vartojimą, o tai per antrinius efektus bendrai teigiamai veikia ekonomiką.

4. **Mažinti biurokratinę naštą, supaprastinant mokesčių apskaitymo ir mokėjimo tvarką.** Kur įmanoma, suvienodinti bazes (pavyzdžiui, GPM, SODROS ir PSD įmokų) bei deklaravimo tvarką. Supaprastinti gyventojų pajamų mokesčio skaičiavimo metodiką, kad kiekvienam darbuotojui būtų aišku, kiek ir kada turi sumokėti. Šiuo metu NPD skaičiavimas atliekamas sudėtinga ir dažnai besikeičiančia formule. Be to, metų pabaigoje vyksta metinio NPD perskaičiavimai, darbuotojai metų pabaigoje sužino, jog yra skolingi tam tikrą mokesčio sumą, kuri susikaupė per visus metus. Taip pat siūlome tobulinti informacines mokesčių administravimo sistemas bei supaprastinti mokesčių susigrąžinimo procedūras, mažinti mokesčių mokėjimų skaičių bei trukmę, kurie beveik nesikeičia eilę metų, kai tuo tarpu kitos šalys gerina savo mokesstinę aplinką – pagal „Doing Business“ reitingą, Lietuva mokesčių mokėjimo srityje 2020 m. vis dar turi kur gerinti savo poziciją.
5. **Mažinti finansinių, statistinių ataskaitų kiekį ir apimtį.** Revizuoti valstybinėms institucijoms teikiamas ataskaitas paliekant tik reikalingą nesidubliuojančią informaciją. Kad ta pati informacija nebūtų kartojama toms pačioms ir skirtingoms institucijoms. Organizuoti darbą taip, kad įkėlus keletą formų, būtų galima pasirašyti jas visas kartu – vienu pasirašymu, o ne kiekvieną atskirai. Tokiu būdu mažinti administracinę naštą verslui.
6. Siekiant mokesčių sistemos efektyvumo ir optimalaus valstybės aparato, siūlome **atsisakyti kai kurių mokesčių arba juos koreguoti**, didinant efektyvumą tų mokesčių, kurių administravimo sąnaudų ir pajamų santykis yra neadekvatus, t. y. finansinė reikšmė valstybės biudžetui nėra ženkli, o mokesčio mokėtojo ir mokesčio administratoriaus laikas, skiriamas mokesčio sumokėjimui bei apskaitymui, sąlyginai didelis. Iš šiuo metu taikomų daugiau nei 20-ies mokesčių, 6-ių mokesčių (GPM, PM, PVM, akcizų, įmokų į PSD ir Garantinį fondus) pajamos visų mokesčių pajamų struktūroje sudaro apie 95 proc. Todėl peržiūrėtinas neseniai įvestas transporto priemonių registravimo mokestis. Nors ir buvo pristatytas kaip skirtas taršai mažinti, tačiau jis niekaip nesietinas su klimato kaitos mažinimu.
7. **Pelno mokesčio įstatyme įtvirtinti 0 proc. tarifą reinvestuojamam pelnui.** Toks tarifas paskatintų įmones investuoti į modernesnes gamybos technologijas, todėl padidėtų įmonių technologinė parengtis, augtų įmonių gebėjimas gaminti aukštųjų ir vidutinių aukštųjų technologijų produkciją, didėtų konkurencingumas bei gebėjimas integruotis į ES strategines vertės grandines, pritrauktume daugiau tiesioginių užsienio investicijų (kaimyninėse šalyse sąlygos investuotojams ženkliai geresnės). Taip pat **siūlome** Pelno mokesčio įstatyme **neterminuoti 46¹ str. numatytos investicijų lengvatos, praplėsti tinkamų turto grupių sąrašą,** leisti naudotis lengvata ir tais atvejais, kai įsigyjamas Lietuvos rinkai / sektoriui inovatyvus turtas, nors jis savaime nėra naujas. **Taip pat suvienodinti investicinio projekto pripažinimo kriterijus (transporto priemonėms ir nekilnojamam bei kilnojamam turtui).** Visa tai sukurtų mokesstinę aplinką, skatinančią investicijų pritraukimą.
8. Pelno mokesčio įstatyme **atsisakyti įtvirtintos prievolės mokėti avansinį pelno mokestį.** Vykstant globaliai konkurencijai, ypatingai COVID-19 kontekste ir įmonėms besivaržant

inovatyvumu ar investuojant į veiklos efektyvinimą, nuolat reikalingos apyvartinės lėšos. Nėra teisinga, kad įmonės turi avansuoti valstybę ir įšaldyti dalį savo apyvartinių lėšų.

9. **Kelių priežiūros ir plėtros programai finansuoti skirti 80 proc. akcizo pajamų**, gautų už realizuotus degalus, vietoj šiuo metu numatytų 51 proc. Ženkliai sumažėjęs tiek biudžetinis, tiek ES fondų lėšų finansavimas daro žalą Lietuvos kelių tinklui ir visos šalies ekonomikai dėl mažesnio įmonių konkurencingumo logistikos srityje.
10. Atsižvelgiant į 2017 m. rugpjūčio 30 d. Sveikatos apsaugos ministro įsakymu Nr. V1008 patvirtintų Vaistų politikos gairių 2017-2027 metams 21 punkto nuostatas, **padidėjus 2021 m. PSDF biudžeto pajamoms, tokia pačia proporcija padidinti ir planuojamas išlaidas kompensuojamiesiems vaistams**. Šias papildomas lėšas skirti naujų inovatyvių vaistų, įrašytų į Rezervinių vaistų sąrašą, kompensavimui.
11. **Imtis iniciatyvos iš esmės spręsti sveikatos apsaugos sistemos finansavimo klausimus**, įvertinti kitų ES šalių praktiką, pasiekimus ir trūkumus reglamentuojant ir įgyvendinant sveikatos priežiūros finansavimą.
12. Įgyvendinti pilną visų priskaičiuotų importo mokesčių (PVM ir akcizų) administravimo perdavimą iš Lietuvos muitinės Valstybinei mokesčių inspekcijai, t. y. įskaitant atvejus kai importo mokesčiai apskaičiuojami ir reikalaujami sumokėti taikant laikino įvežimo ir kitas muitinės procedūras, o ne vien tik pagal išleidimo į laisvą apyvartą (importo) procedūrą.
13. **Panaikinti „plonosios kapitalizacijos“ taisyklės**, patvirtintas Vyriausybės 2003 m. nutarimu Nr. 1575, kaip perteklines, vertinant tai, kad palūkanų atžvilgiu įsigaliojo Pelno mokesčio įstatymo 30¹ straipsnio ribojančios nuostatos, bei lieka galioti „sandorių tarp susijusių asmenų kainodaros reikalavimai“ (taisyklės).
14. Persiderėti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasirašytose dvišalių tarpvalstybinių sutarčių dėl pajamų dvigubo apmokestinimo ir fiskalinių pažeidimų išvengimo (toliau – DAIS) 12 str. nuostatas taip, kad „honoraro“ sąvoka neapimtų sąvokų „gamybinis įrenginys“ ar „pramoninė įranga“ ir tokiu būdu kitose užsienio valstybėse, ypač artimiausiose kaimyninėse valstybėse, nebūtų apmokestinamos prie pajamų šaltinio Lietuvos mokesčių mokėtojų uždirbamos pajamos iš gamybinės įrangos nuomos.
15. **Keisti valstybės biudžeto planavimo principus, numatant bent trejų metų perspektyvą**, kartu panaikinti Mokesčių administravimo įstatymo 3 straipsnio 4 dalies išimtį – nustatyti naujus ar didinti galiojančius mokesčius su atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, t. y. apmokestinimo sąlygų keitimui griežtai taikyti bendrąjį 6 mėn. terminą, numatytą Mokesčių administravimo įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje.
16. Išnaudoti visus finansinius instrumentus, siekiant transformuoti Lietuvos ekonomiką į aukštesnės pridėtinės vertės ekonomiką, padėti Lietuvos pramonės įmonėms pasirengti Pramonė 4.0 iššūkiams, **stiprinti tiesiogines investicijas įmonių technologiniam pasirengimui**, spręsti ilgalaikes demografines, švietimo, sveikatos, regioninės politikos problemas, įgyvendinti Europos žaliojo kurso tikslus. **Tam sumaniai panaudoti Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (RRF), 2021–2027 m. ES fondų investicijų lėšas**.
17. **Užtikrinti, kad valstybės resursai nebūtų švaistomi**, tiesiogiai arba netiesiogiai (veikiant per savo kontroliuojamas įmones) investuojant į rinkas, kuriose veikia konkurencija. Valstybė ūkinėje veikloje turėtų dalyvauti tik tais atvejais, kai egzistuoja rinkos

nepakankamumo situacija, o valstybės veikimas atitinkamoje situacijoje turi būti proporcingas, t. y. pasirenkant mažiausiai konkurenciją iškraipantį būdą

18. **Plėsti paslaugų bei procedūrų skaitmenizavimą**, įtraukiant naujas viešojo administravimo bei privataus sektoriaus sritis; skatinti inovatyvių finansų sektoriaus paslaugų teikimą.
19. Skatinti startuolius, inovatyvias įmones, investuojančias į tyrimus, sukurti paskatų sistemą Lietuvoje veikiantiems investuotojams, siekiant pritraukti jų inovacines ir MTEP veiklas vykdančius ir aukštesnės pridėtinės vertės produktus kuriančius padalinius.

Tikimės, kad pasiūlymai bus įvertinti ir į juos atsižvelgta. Dėkojame už bendradarbiavimą.

Vidmantas Janulevičius

Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas